

Paryż, 16.V.19.

DÉLÉGATION POLONAISE
A LA CONFÉRENCE DE LA PAIX

HOTEL DES CHAMPS-ÉLYSÉES

RUE BALZAC, 5, 5

TÉLÉPHONE : ÉLYSÉES 06-87

83815

Drogi Komendancie,

Tak, jak donosiłem 13.V. p.Dmowski i gen.Rozwadowski nie przyjęli propozycji aliantów i oświadczyli, że zawieszenie broni mogą przyjąć jedynie na podstawie strategicznego wyrównania granicy na południe od Lwowa. Gen.Botha uznał taką odpowiedź za ostateczną odmowę i zdał raport Radzie Czterech.

14.V. zjawił się u nas w Delegacji p.Esme Howard i oświadczył p.Dmowskiemu, co następuje: jeżeli polacy nie przyjmą warunków zawieszenia broni przedstawionych przez Komisję i nie zgodzą się natychmiast na wszystko, to niemożliwe jest zaręczyć czy utrzymane zostaną granice zachodnie Polski w ich obecnym zarysie. Oświadczenie Howarda złożone w imieniu kierowniczych polityków Anglii, było bardzo uprzejme, ale niemniej energiczne i stanowcze. P.Dmowski odpowiedział, że sprawa przekracza jego kompetencję i wysłał telegram do p.Paderewskiego.

Taktyką p.Dmowskiego było przede wszystkim przewlecz. Z jednej strony bowiem oczekuje się sukcesów wojennych w Galicji, któreby zmieniły położenie, z drugiej strony zamierza się sprawdzić, czy interwencja Howarda jest dokonana przez samą tylko Anglię, czy też i w imieniu innych. Mam wrażenie jednak, iż ta metoda bardzo zaostrza położenie, że już długo utrzymać jej nie będzie można i że cała sprawa naszych granic na południu i wschodzie stanęła w ostatnich tygodniach źle.

Takie to między innymi skutki wywołało uzależnienie naszej polityki od Quai d'Orsay, nieliczenie się z Anglią i brak pracy dyplomatycznej w Londynie. Pobyt p.Paderewskiego trochę położenie naprawił, ale teraz w dalszym ciągu z kierownikami polityki angielskiej t.j. z Lloyd George'm i Balfour'em polacy żadnych stosunków nie mają.

W-e wszystkich innych sprawach zastój kompletny. Nie mam wrażenia, aby traktat z Niemcami był rzeczą rychłą lub łatwą. Boję się specjalnie niespodzianki w sprawie Śląska Górnego. Sprawy polityki i reprezentacji naszych są naturalnie w zawieszeniu. Komitet Narodowy trwa i w dalszym ciągu wszystkie decyzje polityczne do niego należą. Czekamy wobec tego przyjazdu p.Paderewskiego.

Wam oddany

Michał Sokolowski